

11. NÓÉ IGAZ EMBER VOLT

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvíztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölöttihatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapiratban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kerekén egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet Isten kegyelme az ítélete ellenére is, melyet Noén és családján gyakorol. **Noé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Noé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között Zsid 11,7.

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Noén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Noé története sok szempontból érzékeny pont a gyermekek számára. Megfogható és megközelíthető a szivárvány, amit ismernek és fölkelte a figyelmüket. Kedves számukra Noé történetéből a nagy bárka és a sok állat, ahol akár a kedvenc állatuk is ott lehetett.

Ugyanakkor Noé történetéből nehezen érthető és kezelhető számukra az „igaz ember” fogalma. Noé igazsága arról az oldalról megfogható egy konkrét gondolkodású elsős gyerek számára,

hogy Noé Istennek engedelmeskedett és hallgatott a szavára. Másrészt az igaz számukra az igazmondáshoz, igaz állításhoz köthető.

A másik nehezen kezelhető pont Noé történetében a sok állat halála. A gyermekek gyakran megsajnálják azokat az állatokat, akik kint maradtak (nem fértek be a bárkába) és ezért a vízözönben elpusztultak. A bibliai történet elmondása során lehetőség szerint ne a 40 napos esőzés és a pusztulást, hanem Isten szabadítását hangsúlyozzuk.

Noé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatát az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségkötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Nóén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel. Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapiakban, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Nóé életének, Isten iránti hűségének megismerése

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg Nóét és családját, illetve a világot, amiben éltek.

Affektív cél: Ébresszük fel, mélyítsük el a gyerekekben az Istennel való kapcsolat lehetőségét, Aki elérhető számukra a hétköznapiakban: szól hozzájuk és ők is megszólíthatják.

Pragmatikus cél: A hittanosok az életükben előforduló szituációkban tudják megfogalmazni, hogy hogyan viselkedne ma Nóé, ha az ő helyükben lenne.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Ismerje Nóé történetét.• A tankönyvi képek segítségével tudja elmondani a történetet.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, közös éneklésben.	<ul style="list-style-type: none">• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje Nóé történetét.• A tankönyvi képek és a szöveg segítségével legyen képes elmondani a történetet.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje fel a történetben szereplő összefüggéseket, és tudja megfogalmazni azokat.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös

	megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben.
--	---

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Játék: Ismerjük egymást? – igaz-hamis A gyerekek 3 állítást mondanak magukról, ami közül az egyik hamis. (Pl.: szőke a hajam, 7 éves vagyok, 3 testvérem van) A többiek kitalálják, hogy melyik volt a hamis. A hittanoktató mondhat példát saját magáról. Célszerű könnyen eldönthető példát mondani. Nem az a cél, hogy nehéz feladat elé állítsuk a gyerekeket, hanem, hogy beszéljenek magukról, ill. meghallgassák egymást. Ha sokan vannak, akkor nem biztos, hogy mindenkire sor kerül, de ez nem baj, így a bátortalanabbak mintát kapnak, ill. a kitalálásban lehetnek aktívabbak. Túl nagy létszámú csoportnál, teljes iskolai osztálynál lehet úgy is megoldani, hogy a padtársának mondja el mindenki a 3 állítást.</p> <p>A végén beszéljük, hogy kinek hisszük el, amit mond: szülőnek, tanítónak, barátoknak stb. És neked ki hiszi el, amit mondasz? Mitől függ, hogy elhiszed vagy nem.</p> <p>Beszélő tárgyak Az asztalon különböző tárgyak vannak, melyek előfordulhattak Nőé történetében, mai napon inkább az építkezésnél. (egy deszka darab, vonalzó, körző, kalapács, szög) A gyerekek „megszóltathatják” a tárgyakat. Azaz E/1-ben mondanak igaz állításokat a tárgyról. A többieknek ki kell találni, mire gondolt a megszólaltató. Igaz volt minden, amit a tárgyról mondott? A hittanoktató mindig adjon példát ezekre. (Pl. Vasból van a fejem. Fából van a nyelem. Szívesen verem szögeket.)</p> <p>Mérőeszközök Mit mivel mérünk? Építsünk magunkból házat (az óra végén, következő óra elején lehet már hajót)! Mérjük meg, hány könyök széles, hány láb hosszú, hány hüvelyk a „falvastagsága”. Mi történik, ha rosszul mérünk? (összedől, beázik, nem nyújt menedéket)</p>	<p>Igaz ember, igaz állítás. A gyerekek számára ez az egyik legkézzelfoghatóbb megjelenése annak, hogy valaki igaz-e.</p> <p>Sokszor nehéz eldönteni, hogy mi igaz, mi hamis, de megmutathatjuk a gyerekeknek, hogy vannak egyszerűen eldönthető helyzetek, amikor vállalhatjuk a döntéseinket.</p> <p>A tárgyi világnak is meg van a rendeltetése, hogy mire használjuk. A mi „rendeltetésünk”, hogy Istennel járjunk, ahogy Nőé tette.</p> <p>1. osztályos matematikában is gyakran használják a kezük, „testük” ügyében lévő mértékegységeket. Ezzel integráltuk a matematikát a hittanórába, de egy kicsit a történelmet is.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmesélés: Nézzük meg a tankönyv képeit. Beszélgessünk a képről! Először a gonoszról, hogy mit is gondolnak róla a gyerekek. Miben más a másik oldal?</p>	<p>A tankönyv rajzait is lehet használni a történet elbeszéléshez. TKGY 42. o. TKEI 54. o.</p>

	<p>Történetmesélés:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A gonoszság elterjedt a földön. 2. Nőé és családja – igaz ember volt. 3. Isten szava Nőéhez: elpusztítja a földet. Építsen bárkát. 4. A bárkára vonatkozó utasítások (méret, építőanyag, „beköltözés”) 5. Gondoskodás a bárka lakóiról – élelem 6. Nőé Isten útján járt, ezért meg is tett mindent... <p>Kapcsolódó feladatok: TKGY és TKEI 1-3. feladatai</p>	
Munkáltatás	Feladatbankban található kézműves bárka elkészítése.	
Házi feladat	Következő órára hozzanak egy kedvenc plüssállatot, akit magukkal visznek a bárkába.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1485432542 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 42-43. o. és TKEI 54-55. o.

A képen látható:

Kétoldalas képet lát az olvasó. A TKGY 42. és TKEI 54. oldalán: baloldalon Nőé és a felesége, szöveggel alátámasztva, hogy Nőé igaz ember volt. Nőé átkarolja a feleségét. A kép jobb oldalán látjuk azokat, akik rossz úton járnak, ezt a kép felerősíti, konkrétá teszi: „rosszat”, a zsákmányon vitatkozókat láthatunk. A kép egyrészt tematikus, másrészt plakát jellegű, mert szöveggel tarkított. Ez egyrészt konkrét, másrészt metaforikus ábrázolás. A feladat a kettősség koherenciájának megteremtése a képolvásásnál.

Instrukció a képolvásáshoz:

- Figyeljétek meg Nőét és a feleségét! Mit vesztek észre?
- Hogyan vannak öltözködve? Miben különbözik az öltözködésük a mai ember öltözködésétől?
- Nőé és a felesége mit tettek, tehettek, hogy igaz, jó embereknek tartotta Isten őket?
- Figyeljétek meg a másik oldalon lévő embereket! Mit csinálnak? Miért?
- Miért járnak rossz úton?
- Mit látsz a 31. oldalon? Mit épít Nőé és a családja? Miért?
- Vajon miért nevetik és csúfolják Nőét, miközben a családjával a bárkát építi?
- Miért épített bárkát Nőé?
- Hol építette Nőé a bárkát?
- Hogyan lehetett volna vízre bocsájtani, mikor itt nem látunk vizet?
- Mit csináltak az építők? A sárga és a lila ruhás férfi mit csinál?

- Miből építik a bárkát?
- Honnan vehetik az építőanyagot?
- Nőé mire figyel?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Igaz-hamis állítások

Az eddig tanult témakörökből (pl. Teremtés története), a környezetükről, az iskoláról, a hittanóráról és végül, de nem utolsó sorban a gyerekekről készített igaz-hamis állítások felolvasása. Adott jelre egyszerre kell dönteniük, és a döntést megjeleníteni. (pl. ülve marad, ha hamis, feláll, ha igaz volt az állítás).

2. Drámapedagógiai játék: Ki szállhat be a bárkába?

A játék leírása:

A székeket egymás mellé rakva egy bárkaformát alakítunk. Akik a székeken belül vannak, azok vannak a bárkában. A játékvezető adja az utasításokat. A bárkába azok léphetnek be, akiken van kékszínű ruhanemű. stb. Igyekezzünk olyan utasításokat adni, hogy mindenki legalább egyszer beléphessen a bárkába!

3. Drámapedagógiai játék: Beszállás a bárkába

A játék leírása:

A bárkába mindenki úgy léphet be, hogy előtte mond egy állatnevet. Leülünk a székekre és újra megismételjük az állatnevet, de most már úgy, hogy az egymás mellett ülők ismétlik az előttük ülő állatnevét, majd mondják a saját nevüket. Alakítunk egy állat-szóláncot.

4. Építsünk bárkát!

A hittanoktató irányításával játsszák el a tanulók közösen a bárkaépítés fázisait. A fázisban mindenki vegyen részt, mint ahogy Noé is egész családjával építette a bárkát. Először beszéljék meg, miből, hogyan készült a bárka (góferfából, ami egy citrusféle lehetett, a fenyő rokona). Azután:

- kimegyünk az erdőbe, s kiválasztjuk a megfelelő fákat.
- kivágjuk és elszállítjuk.
- feldolgozzuk: fűrészelés, faragás, összeillesztés.
- szurkot főzünk, majd bekenjük vele a bárkát. stb.

Fontos érzékeltetni a hosszas és fárasztó, nehéz munkát. Majd megbeszélni az élményeket.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

5. Mesélő Biblia, Harmat Kiadó, 2008; Játéktár a Mesélő Bibliához, Harmat Kiadó, 2008.; Játékosan a Bibliáról, Kálvin Kiadó, 2006.

6. Weöres Sándor: Noé bárkája

A sötétbe-merülés, általános pusztulás, egyetemes kinszenvedés ellen mit tehetsz? semmit és mindent. Ez a semmi és minden: ha saját érzéseiddel nem veszel részt a sötétségben és megteremted önmagadban a teljes-emberség állapotát: nem vágyaiddal, hanem az örök mértékkel vezetteted magadat. Az áradat bármerre sodor: nyomorba, jómódba, kényszermunkára, harctérre, vezetőhelyre, veszthelyre: ne törődj vele; a sötét hatalom nem adhat neked semmit és nem vehet el tőled semmit, ha az egyedül-érvényes mérték működik benned. Odaveszhet kényelmed, vagyoned, egészséged, szabadságod, életed? Mindezt úgyis elveszíted előbb-utóbb, a sírba nem viheted magaddal; de a mélyedben rejlő tökéletes mértéket

nem sértheti még a világpusztulás sem, ezért kívánj hozzá-igazodni. Az örök mértékre bíz magad: ez a Noé-bárka a mindent beborító áradat fölött.

Embértársaidért nem tehetsz többet, mint hogy az egyetlen menekülési módot tudatod velük. Erőszakkal megmenteni senkit sem lehet, amikor az özön mindent beborít.

Nem igaz, hogy özönvízkor a tömeg a Noé-bárkára akar felkapaszzkodni. A Noé-bárka látszik a leggyöngébb, legeggyűbb tákolmányoknak, melynél egy bokor alja is többet ér.

7. Imádságra nevelés

<p><u>Az ellenkezőjét kérjük</u></p> <p>a) Imádság szövegének előkészítése Feladatutasítás: Írjunk együtt egy imádságot! Arról beszéltem nektek, hogy milyenek voltak Nőé idejében az emberek. Először ismételjük át, amit tanultunk!</p> <ul style="list-style-type: none"> • gonoszak lettek • nem törődtek Istennel • bántották egymást <p>b) Imádság szövegének megfogalmazása Feladatutasítás: Mi nem szeretnénk így viselkedni! Milyenek szeretnénk lenni? Fogalmazzuk meg együtt az ellenkezőjét! (Hittanoktató felírhatja a táblára a rövid mondatokat emlékeztetőül.)</p> <p>c) Imádkozás Mondjuk el együtt az imádságokat.</p>	<table> <tr> <td><u>műfaj</u></td> <td>kérés</td> </tr> <tr> <td><u>megfogalmazás</u></td> <td>lecke szövege alapján</td> </tr> <tr> <td><u>imádkozás</u></td> <td>hangosan</td> </tr> <tr> <td><u>csoport</u></td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td><u>felosztása</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>kapcsolódás</u></td> <td>lecke szövege</td> </tr> <tr> <td><u>hely</u></td> <td>óra közepe vagy vége</td> </tr> <tr> <td><u>fejlesztési terület</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>hittanosok</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • imádságot fogalmaznak meg a lecke szövege alapján • imádkoznak </td> </tr> <tr> <td><u>hittanoktató</u></td> <td>kísér</td> </tr> <tr> <td><u>eszközök</u></td> <td>tábla</td> </tr> </table>	<u>műfaj</u>	kérés	<u>megfogalmazás</u>	lecke szövege alapján	<u>imádkozás</u>	hangosan	<u>csoport</u>	nincs	<u>felosztása</u>		<u>kapcsolódás</u>	lecke szövege	<u>hely</u>	óra közepe vagy vége	<u>fejlesztési terület</u>		<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • imádságot fogalmaznak meg a lecke szövege alapján • imádkoznak 	<u>hittanoktató</u>	kísér	<u>eszközök</u>	tábla
<u>műfaj</u>	kérés																						
<u>megfogalmazás</u>	lecke szövege alapján																						
<u>imádkozás</u>	hangosan																						
<u>csoport</u>	nincs																						
<u>felosztása</u>																							
<u>kapcsolódás</u>	lecke szövege																						
<u>hely</u>	óra közepe vagy vége																						
<u>fejlesztési terület</u>																							
<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • imádságot fogalmaznak meg a lecke szövege alapján • imádkoznak 																						
<u>hittanoktató</u>	kísér																						
<u>eszközök</u>	tábla																						

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

2. feladat

„Mit használhatott Noé a bárka építéséhez? Színezd ki minden keretben azt az egy tárgyat!”

Instrukció: Mindhárom keretben található olyan tárgyak, amelyek közül egy-egy bárkaépítéshez szükséges eszközt kell kiválasztani a gyerekeknek. Érdemes alaposan átbeszélni és közösen kiválasztani, hogy mi használható az építkezéshez. A 3 eszköz: szögek, kalapács, fejsze.

Noé korában is használhatták már ezeket a tárgyakat.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 272. dicséret: Mind jó, amit Isten tészén...

Jézushoz Jöjjetek: 109. Kis házad földi életed-kánon.

Kis házad, földi életed

kánon 1. d6 (5.) 2.

Kis há- zad, föl- di é- le- ted, ha te

(6.) 3.

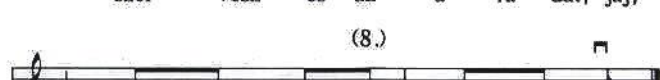
nem szik- lá- ra é- pí- ted, s jön a

(7.) 4.

szél- vész és az á- ra- dat, jaj,

(8.)

ősz- sze- dőn- ti há- za- dat.

(A kép forrása: Jertek, énekeljünk. Gyermekénekek. Budapest, 1988)

